

7
липень
1967

**ДОШКІЛЬНЕ
ВИХОВАННЯ**

ЗМІСТ

Т. Лашкарашвілі — Дошкільне виховання в Грузинській РСР	1
Н. Санєблідзе — До історії розвитку дошкільної справи в Грузинській РСР	4
Г. Абдушєлішвілі — «Наш 89-й»	9

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Р. Зінич — Дбати про розвиток слуху й голосу в дошкільнят	12

З ДОСВІДУ

М. Палавандішвілі — Музичне виховання в дитячих садках Грузії	16
О. Йова — Співи в дитячому садку	19
Г. Кудінова — Змалку вчимо дітей любити музику	23

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Ми ідемо, радість несе — Сл. Б. Вашадзе, муз. грузинська народна	25
Пісня маленьких космонавтів — Сл. Дж. Чарквіані, муз. Г. Бзванелі	26
Вправа «Космонавти» — Муз. М. Давіташвілі	27
Танець з обручами — Муз. М. Давіташвілі	29
М. Познанська — Іванко-Сонько	30
Є. Химченко — Мої ляльки	31
М. Івашина — Небилиці	44

БЕСІДИ І КОНСУЛЬТАЦІЇ

І. Авдєєва — Оформлення виставок художньої творчості дошкільнят	33
М. Снігур — Про організацію раціонального харчування дітей	36
Є. Химченко — Здрастуйте, я лялька!	39

ПЕДАГОГІЧНЕ ЖИТТЯ

Республіканська нарада-семінар з питань поліпшення роботи дошкільних закладів	45
Т. Русінова — Знаменному ювілею назустріч	47
Н. Лавриченко — Виконуємо зобов'язання	47

В номері вміщено вкладку-додаток «Хімічний склад харчових продуктів...»

Редакційна колегія

Л. В. Артемова, Т. В. Введенська, К. І. Виговська, М. Д. Ільченко, В. К. Котирло,
Н. Ю. Переверзєва, М. А. Познанська, Г. І. Сушан (головний редактор), Т. Д. Тома-
шівська, З. М. Хорошко, Н. Ф. Яришева, П. П. Яценко

Відповідальний секретар В. В. Мороз

«Дошкольное воспитание» (на українском языке)

Ежемесячный методический журнал Министерства просвещения УССР

Видавництво «Радянська школа»

Техредактор О. О. Чала

Коректор Л. К. Плюта

Адреса редакції та видавництва: Київ, 53, Ю. Коцюбинського, 5.
Тел. Ж 9-80-71, дод. 3-12.

БФ 06073. Здано до набору 5.VI 1967 р. Підписано до друку 27.VI 1967 р. Формат паперу 70 × 108¹/₁₆. Друк. арк. 3. Фіз. арк. 3. Умовн. арк. 4,2. Обл.-видавн. арк. 5,1. Зам. К-105. Тираж 49065.

Вкладка. Фіз. арк. 0,25. Умовн. арк. 0,25. Обл.-видавн. арк. 0,42. Формат паперу 60 × 90¹/₄.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

Змалку вчимо дітей любити музику

Усім видам художньої діяльності дитини, зокрема музичної, передують спостереження навколишньої дійсності, вміння бачити і чути. Особливих успіхів естетичне виховання набуває при спогляданні природи. Спілкування дітей з природою впливає на виразність не тільки малюнка, а й гри-драматизації та співу. Тому, готуючись до музичних занять, я завжди старанно добираю матеріал по розділах: співу, слухання музики, рухи і визначаю, які спостереження в навколишній природі слід з дітьми провести.

Перш ніж розучити пісню в групі, я аналізую її з вихователем, раджусь, як найемоційніше подати її, і лише тоді пропоную пісню дітям. Програвши мелодію або проспівавши всю пісню, розповідаю про її зміст, пояснюю втілені в ній художні образи.

Всі діти, навіть найменші, після пояснення повніше відчують образи тварин і птахів у музиці, особливо коли до прослухування вони самі бачили цих тварин або птахів, спостерігали їхню поведінку. Зокрема радо сприймають малята пісні «Пташка» (муз. М. Раухвергера), «Курчата» (муз. А. Філіпенка). Програючи вступ до пісні «Пташка», зазначаю: «Чуєте, діти, як легко злетіла пташка, як весело зацвірінкала?». Зіставлення природи й образу в музиці дає змогу дітям більш усвідомлено й емоційно сприймати і природу. Одним лише словом, маленьким віршем, легким наспівом пісні можна спрямувати увагу дітей на те чи інше явище.

Подаючи нову пісню, ми з вихователем групи зважуємо, що має передувати їй: художнє слово, картина, спостереження на прогулянці чи бесіда. Здебільшого пісні завжди намагаємось добирати так, щоб вони відповідали порі року, а святкові розучуємо незадовго до ранку, щоб новизна тішила дітей,

робила свято незвичайним, урочистим.

Багато важить у музичному вихованні слухання музики. Зосередженість уваги, стійкість її сприяють активному розумінню твору. Лише тоді музика викликати у дітей відповідні почуття.

Так, перед слуханням музичної п'єси П. Чайковського «Ляльчина хвороба» я розповіла, з якого виходу була вона написана, і пояснила, чому п'єса має такий сумний відтінок. Почала грати. При перших звуках можна було бачити по дитячих обличчях: вони глибоко сприймають те, що передав композитор у своєму творі, — у них створився відповідний настрій.

Дуже важливо, щоб естетичний образ, навіяний музикою, не руйнувався стороннім втручанням. Не слід під час співів чи слухання музики робити зауваження. Навіть коли дитина й заважає сусідам, все одно більшість дітей співає або слухає, і наше зауваження відверне увагу всіх, отже, ми перешкоджатимемо не двом-трьом дітям, а всій групі.

Рухи під музику викликають особливу радість у дітей, недарма Л. М. Толстой назвав танець «найзаразливішим мистецтвом». Справді, хіба не захочеться вам, почувши веселу, жваву музику, піти в танок?

Наш педагогічний колектив велику увагу надає розвитку танцювальних рухів у вихованців. Ми навчаємо їх не просто запам'ятовувати танець, щоб виконати його під час ранку чи на занятті, а й стежимо за всіма рухами дитини, послідовно розвиваємо їх, танці входять в побут дітей. Є малюки незграбні, нездатні слухати музику і рухатись під її звуки. І ми навчаємо кожну дитину ходити під музику, зберігаючи при цьому гарну поставу, розвиваємо рухи, привчаючи підкоряти їх музичному

ритму; і ось за два-три місяці ці незграбні донедавна малята починають танцювати легко, з усмішкою на обличчі.

Роботу над рухами починаємо з найпростіших вправ, поступово ускладнюючи їх. Користуємося при цьому збірником «Музично-ритмічні рухи в дитячому садку» (ред. П. Хаймович). Часто разом з іншими музичними працівниками міста складаємо нові вправи в супроводі легкої, привабливої музики. Поступово, оволодівши простими рухами, досягнувши чіткості виконання, діти вже виконують їх під музику в належному темпі. Так виховується відчуття ритму.

Починаючи з наймолодшої групи, я домагаюсь від дітей не лише правильного, а й красивого руху. Якщо бачу, що в малюків легко виходить та чи інша вправа, я не боюся їх ускладнювати, а коли діти добре розвинуті, можу дати вправу в змінному кроці, хоч такі вправи програмою рекомендуються лише для старшої групи.

Виконуємо з дітьми танок уже тоді, коли всі його елементи засвоєні в різних вправах. Спершу показую сама, завжди звертаючи увагу дітей на поставу, поворот голови, рухи рук, підкреслюю, як я ставлю ногу, витягую носок тощо, узгоджуючи рухи з музикою. Після того заохочую самим відтворити ці рухи.

Дуже важливо музичному керівникові й вихователю бути чуйними і стриманими з дітьми, бо необережне слово може завдати великої шкоди. Якось я розучувала новий танець; у багатьох рухи були осмислені і виконувались легко, з задоволенням. Приємно було дивитись на таких вихованців. Та у Льоні якесь па довго не виходило, і хтось сказав, що він зіпсував танець. Усмішка зникла з обличчя хлопчика, натомість з'явилась стурбованість. Він почав танцювати зосереджено, боячись помилитися;

від надмірної напруги рухи виходили скуті, незграбні. Мені довелося багато попрацювати з ним, аби повернулося те, що було втрачене протягом двох хвилин внаслідок необережного слова.

Майже всі наші вихователі мають добрий слух і вміють досить гарно танцювати, а такі з них, як Любов Дмитрівна Гуренко, Олександра Панасівна Варбанець можуть «заразити» любов'ю до танців будь-яку дитину.

Чільне місце в системі естетичного і морального виховання посідають свята. Загальна передсвяткова обстановка в країні, підготовка до свята — все це збуджує у дітей радісне чекання урочистої події. Таке особливе, передсвяткове піднесення загострює почуття дітей, вони по-іншому, ніж на звичайних заняттях, усвідомлюють зміст виконуваних пісень, віршів. Так на святі в тісному взаємозв'язку здійснюється і моральне, і естетичне виховання.

Справжні емоції, пов'язані з мистецтвом, виникають лише при художності всього того, що сприймає дитина на святі, і залежать від якості його виконання.

У нашому дитячому будинку бережно ставляться до художнього слова: дитина ніколи не почує вірша, прочитаного абияк, — твір завжди звучить емоційно, з відповідними інтонаціями. Тематика свята потребує й певного оформлення. Ми намагаємось, щоб оформлення зали належним чином сполучалося з темою свята.

На педагогічних нарадах завжди детально обговорюємо, як прикрасити залу, групові кімнати, які підготувати костюми. Програму ранку складаємо так, щоб нові пісні чергувалися з улюбленими старими, щоб діти не лише «виступали», а й просто собі танцювали, співали, веселилися. На святах діти роблять це невимушено, охоче, що приносить їм велику радість.

